

Nr 159.

Av herr **Söderberg**, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till lag om begränsning av tiden för idkande av handel och viss annan rörelse.

Uti Kungl. Maj:ts proposition, nr 143, är, tillsammans med bestämmelser rörande begränsning av tiden för idkande av handel, bland annat även inrymt bestämmelser beträffande tiden för rakstugors och frisersalongers öppethållande.

Tiden för dessa senares öppethållande föreslås i 1 § från kl. 8 f. m. till kl. 8 e. m. Därpå följer i 2 § först ett generellt förbud mot öppethållande på sön- och helgdagar. Från detta förbud föreslås därefter det undantag att, därest sön- eller hälldag inträffa i följd, må rakstuga eller frisersalong hållas öppen en av dem, högst två timmar å tid före kl. 11 förmiddagen.

Ytterligare gives i 3 § kommunerna rätt att, under vissa förutsättningar, bestämma ytterligare öppethållande omfattande samtliga sön- och helgdagar, högst två timmar.

De i detta fack sysselsatta arbetarnas arbetstid kommer troligtvis att nära sammanhånga med den tid, under vilken verksamheterna i fråga hållas öppna för allmänheten.

Ett av arbetarnas inom facket sedan länge livligaste önskemål — förutom deras naturliga strävan att förkorta arbetstiden — har varit, dels att affärerna skulle stänga kl. 7 e. m., dels avskaffandet av söndagsarbetet.

Som redan av svenska frisörbiträdesförbundet i till Konungen avgivet yttrande över socialstyrelsens förslag framhållits, har arbetstiden efter 1913, vilket års statistiska uppgifter socialstyrelsen lagt till grund för sitt förslag, väsentligen förkortats. Stängningstiden på kvällarna har nära nog allmänt framflyttats från kl. 8 till 7, och vid sidan härav har total söndagsstängning genomförts för det övervägande antalet företag, medan å det

återstående mindretalet rakstugor och herrfrisersalonger arbetstiden nedbringats 2 eller 1 timme för viss del av året.

Enligt min uppfattning bör en blivande lagstiftning på detta område åtminstone ansluta sig till de öppnings- och stängningstider, som nu tillämpas.

Likaså ha arbetarna inom facket i förutnämnda yttrande till Konungen framhållit, att lagen även bör omfatta företag belägna inom hotell, sanatorier, offentliga anstalter och liknande anläggningar, och att en undantagsställning för företag av denna art icke torde vara påkallad.

I öppen dag synes mig ligga, att ett sådant företag, beläget inom ett hotell etc. ej kan begränsa sin kundkrets till enbart hotellets etc. gäster, och därmed är också den illojala konkurrensen öppnad mot andra företag, som höra under lagen.

Med stöd av vad här anförts, hemställes sålunda,

att riksdagen måtte besluta vidtaga följande förändringar emot vad som föreslagits i Kungl. Maj:ts proposition nr 143:

att rakstuga och herrfrisersalong må å söckendag ej hållas öppen för allmänheten å tid före kl. 8 förmiddagen eller efter kl. 7 eftermiddagen,

att den enligt 3 § kommunerna medgivna rätt att utsträcka tiden för rakstugors och herrfrisersalongers öppethållande utöver vad i 2 § tredje stycket medges, må ur lagen utgå,

att bestämmelse införes i lagen, som likställer rakstuga och herrfrisersalong inom hotell, sanatorier, offentliga anstalter samt liknande inrättningar med rakstuga och herrfrisersalong, upplåten för allmänheten.

Stockholm den 18 mars 1919.

Ernst Söderberg.

Bilaga.

Till Konungen.

Med anledning av K. socialstyrelsens förslag till lag om begränsning av tiden för öppethållande av handelsbodar jämte vissa andra företag, avgivet den 2 september 1918, få vi anföra följande:

De statistiska uppgifter K. socialstyrelsen lagt till grund för sitt förslag i vad detta berör rakstugor och frisersalonger, angiver arbetstiden å dessa företag år 1913. Under de 5 år som sedan dess förflutit, har arbetstiden väsentligen förkortats. Stängningstiden på kvällarna har nära nog allmänt flyttats från klockan 8 till 7, och vid sidan härav har total söndagsstängning genomförts för det övervägande antalet företag, medan å det återstående mindretalet rakstugor och herrfrisersalonger arbetstiden nedbringats till 2 eller 1 timme för viss del av året. De senare företagen hålla i allmänhet stängt under sommaren, med en avvikelse för Lysekil och Strömstad.

Det är ingalunda några särskilda intressen eller något trängande behov, som föreskriver det söndagsarbete som ännu förekommer, utan får tillskrivas vår önskan att undkomma de konflikter med företagens ägare, som varit oundvikliga för söndagsstämningens fullständiga genomförande. Samma är förhållandet å de orter där åttastängning ännu tillämpas.

Även öppningstiderna hava genomgått en märkbar förändring. I några fall har öppningstiden fastställts till kl. 9 f. m. och i andra har krav därpå redan framställts hos arbetsgivarna med utsikter att kunna genomföras.

De förändringar som företagits sedan 1913 ingå som led i en sedan årtionden fortgående allmän strävan hos yrkesmännen att uppnå en tillfredsställande begränsning av sin onödigt utsträckt arbetstid och har ingenting gemensamt med krigets återverkningar här i landet. Vi finna det därför naturligt, att en blivande lag ansluter sig till de öppnings- och stängningstider som nu tillämpas. I motsatt fall kan det befaras, att våra arbetsgivare och även rakstugornas kunder peka på lagen vid varje tillfälle försök från vår sida göres att ytterligare förkorta arbetstiden. Undantagsbestämmelsen för rakstugor och herrfrisersalonger i lagförslagens 1 § bör därför enligt vårt förmenande utgå. De jämkningar i tidsbegränsningen 4 § medgiver för sökendagar torde fullt ut fylla behovet, därest av en eller annan anledning avvikelse från en allmänt genomförd sjustängning skulle visa sig önskvärd på någon ort.

Lagförslagens 4 § innehåller jämväl en undantagsbestämmelse, efter vilken rakstugor och herrfrisersalonger kan medgivas ända till 4 timmars söndagsarbete. För rakstugor och herrfrisersalonger förekommer icke nu så lång arbetstid och något särskilt behov av söndagsarbete å vissa orter eller för vissa företag föreligger icke, för så vitt vi som fackmän kunna bedöma.

Söndagsstängningen av rakstugor och herrfrisersalonger omfattas, enligt ofta återkommande uttalanden vid fackliga förhandlingar, även i vida kretsar av företagens ägare, och det angives lika ofta, att det beror på svårigheterna att upprätthålla en genomförd söndagsstängning mot illojal konkurrens utan lagstiftning, att man ännu reser motstånd mot den fullständiga söndagsstängningens genomförande.

Då vi icke kunna finna någon avvikelse från den allmänna söndagsstängningen berättigad utöver medgivandet i 3 §, anse vi, att rakstugor och herrfriser-salonger böra befrias från 4 § undantagsbestämmelse.

K. socialstyrelsen yttrar i motiveringen, att lagen icke kan anses äga tillämpning å företag förlagda inom hotell, sanatorier, offentliga anstalter och liknande anläggningar. En undantagsställning för företag av denna art torde icke vara påkallad. Den skulle däremot lämna möjlighet till kringgående av lagen på så sätt att hotell och enskilda klubbar komme att upprätta rakstugor för sina gäster och medlemmar i avsikt att göra sig oberoende av de offentliga rakstugornas stängningstider. En sådan anordning kan icke tilltala oss, då syftet med vårt krav på söndagsstängning är att bereda personalen en sammanhängande ledighet från lördagskvällen till måndagsmorgonen. Lagen bör därför enligt vår mening omfatta alla rakstugor och herrfrisersalonger.

Vi bifoga här några uppgifter rörande nuvarande arbetstider. De ha icke kunnat bliva fullständiga, då svar uteblivit från en del orter, medan vi återigen saknat förbindelser å andra. De inkomna uppgifterna omfatta dock det övervägande flertalet rakstugor och herrfrisersalonger i landet och därtill dem som sys-selsätta den största personalen. Siffrorna angiva noggrant de öppnings- och stängningstider som nu tillämpas och kunna anses representera förhållandena i allmänhet.

Vi anhålla, att de synpunkter vi här framfört måtte beaktas vid lagförslags-gets vidare behandling.

Stockholm den 19 december 1918.

För SVENSKA FRISÖRBITRÄDESFÖRBUNDET:

E. Håkansson,

Hugo Pettersson,

G. Stjernström.

Tiderna för rakstugors och herrfrisersalongers öppethållande i flertalet städer samt ett antal köpingar och municipalsamhällen.

O r t	Tid för öppethållande från f. m. till e. m.				Anmärkningar
	i allmänhet klockan	fredagar klockan	lördagar klockan	söndagar klockan	
Stockholms stad	8—7	8—7	8—9	9—11*	* $\frac{1}{6}$ — $\frac{31}{8}$ stängt
<i>Stockholms län.</i>					
Sundbyberg	8—7	8—7	8—9	9—11*	* $\frac{1}{6}$ — $\frac{31}{8}$ stängt
Södertälje	8—7	8—8	8—9	stängt	
<i>Uppsala län.</i>					
Uppsala	8—7	8—8	8—9	stängt	
<i>Södermanlands län.</i>					
Nyköping	8—7	8—8	8—8	9—11*	* $\frac{1}{6}$ — $\frac{31}{8}$ stängt
Eskilstuna	8—7	8—8	8—9	stängt	
Strängnäs	8—7	8—7	8—8	stängt	
Malmköping	8—7	8—7	8—8	9—11*	* $\frac{1}{6}$ — $\frac{30}{9}$ stängt
Gnesta	8—7	8—7	8—9	stängt	
<i>Östergötlands län.</i>					
Linköping	8—7	8—8	8—8	stängt	
Motala	8—7	8—8	8—9	9—12	
Skänninge	8—6	8—6,30	8—8	stängt	
Söderköping	8—7,30	8—7,30	8—8	8—11*	* $\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{4}$ 9—11
Mjölby	8—7	8—8	8—8	stängt	
Åtvidaberg	8—7	8—8	8—8	stängt	
<i>Jönköpings län.</i>					
Jönköping	8—7	8—8	8—8	stängt	
Huskvarna	8—8	8—8,30	8—8,30	8—10	
<i>Kronobergs län.</i>					
Älmhult	8—7	8—8	8—9	stängt	
Ljungby	8—7	8—8	8—9	stängt	
<i>Kalmar län.</i>					
Kalmar	8—7	8—7	8—8	9—11*	* $\frac{1}{6}$ — $\frac{31}{8}$ stängt
Oskarshamn	8—7	8—8	8—8	stängt	
Vimmerby	9—7	9—7	8—8	8—10*	* $\frac{1}{5}$ — $\frac{30}{9}$ stängt
Västervik	8—7	8—8	8—9	stängt	

O r t	Tid för öppethållande från f. m. till e. m.				Anmärkningar
	i allmänhet klockan	fredagar klockan	lördagar klockan	söndagar klockan	
<i>Gottlands län.</i>					
Visby	8—6,30	8—6,30	8—8	9—11	
<i>Blekinge län.</i>					
Karlshamn	8—7	8—8	8—9	stängt	
Karlskrona	8—7	8—7	8—9	stängt	
Ronneby	8—7	8—7	8—9	8—11	
<i>Kristianstads län.</i>					
Hässleholm	8—7,30	8—7,30	8—8	9—11	
<i>Malmöhus län.</i>					
Malmö	8—7,30	8—7,30	8—8,30	stängt	
Eslöv	8—7,30	8—7,30	8—9	8—10	
Hälsingborg	8—7	8—7	8—9	9—11	
Landskrona	8—7	8—8	8—9	stängt	
Lund	8—7	8—7	8—9	9—11*	* $\frac{1}{10}$ — $\frac{31}{8}$ öppet 8—10 f. m.
Trälleborg	8—7	8—7	8—8,30	9—11*	* $\frac{1}{5}$ — $\frac{30}{9}$ stängt
Ystad	8—7	8—7	8—8	8—10	
Arlöv	9—7	9—7	8—9	8—11	
<i>Hallands län.</i>					
Halmstad	8—7	8—8	8—8	stängt	
Kungälv	8—7	8—7	8—8	stängt	
<i>Göteb. o. Bohus län.</i>					
Göteborg	8—8	8—8	8—8	stängt	
Lysekil	9—8	9—8	8—9	stängt*	* $\frac{1}{6}$ — $\frac{30}{9}$ öppet 9—11 f. m.
Strömstad	8—7	8—8	8—8	stängt*	* $\frac{1}{6}$ — $\frac{31}{8}$ öppet 9—11 f. m.
Uddevalla	8—7	8—8	8—8	stängt	
<i>Älvsborgs län.</i>					
Vänersborg	8—8	8—8	8—9	9—11*	* $\frac{1}{6}$ — $\frac{31}{8}$ stängt
Alingsås	8—7,30	8—8,30	8—8,30	stängt	
Borås	8—7	8—8	8—9	9—11*	* $\frac{15}{5}$ — $\frac{15}{9}$ stängt
Ulricehamn	8—7	8—7	8—8	9—11*	* $\frac{16}{5}$ — $\frac{15}{9}$ stängt

O r t	Tid för öppethållande från f. m. till e. m.				Anmärkningar
	i allmänhet klockan	fredagar klockan	lördagar klockan	söndagar klockan	
Skaraborgs län.					
Falköping	8—7	8—7	8—9	9—11*	*16/5—15/9 stängt
Hjo	8—7	8—7	8—8	9—11	
Värmlands län.					
Karlstad	8—7	8—8	8—9	stängt	
Arvika	8—7	8—8	8—9	stängt	
Filipstad	8—7	8—8	8—9	stängt	
Kristinehamn	8—7	8—8	8—9	stängt	
Säffle	8—7	8—8	8—9	stängt	
Charlottenberg	8—7	8—8	8—9	stängt	
Sunne	8—7	8—8	8—9	stängt	
Örebro län.					
Örebro	8—7	8—8	8—8	stängt	
Askersund	8—8	8—8	7,30—8,30	stängt	
Västmanlands län.					
Västerås	8—7	8—8	8—8	stängt	
Köping	8—7	8—7	8—8	stängt	
Sala	8—7	8—7	8—8	stängt	
Kopparbergs län.					
Falun	8—7	8—8	8—9	stängt	
Hedemora	8—7	8—8	8—9	stängt	
Säter	8—7	8—8	8—9	stängt	
Avesta	8—7	8—8	8—9	stängt	
Borlänge	8—7	8—8	8—9	stängt	
Ludvika	8—7	8—8	8—9	stängt	
Smedjebacken	8—7	8—8	8—9	stängt	
Krylbo	8—7	8—8	8—9	stängt	
Leksand	8—7	8—8	8—9	stängt	
Orsa	8—7	8—8	8—9	stängt	
Rättvik	8—7	8—8	8—9	stängt	
Gävleborgs län.					
Gävle	9—7	9—7	9—8	stängt	
Hudiksvall	8—7	8—7	8—9	stängt	
Söderhamn	8—7	8—7	8—8	stängt	

O r t	Tid för öppethållande från f. m. till e. m.				Anmärkningar
	i allmänhet klockan	fredagar klockan	lördagar klockan	söndagar klockan	
<i>Västernorrlands län.</i>					
Härnösand	8—7	8—7	8—9	stängt	
Sundsvall	8—7	8—7	8—9	stängt	
Örnsköldsvik	8—7	8—7	8—9	stängt	
Sollefteå	8—7	8—7	8—9	stängt	
<i>Jämtlands län.</i>					
Östersund	8—8	8—8	8—8,30	stängt	
<i>Västerbottens län.</i>					
Umeå	8—7	8—7	8—8	stängt	
Skellefteå	8—7	8—7	8—8	stängt	
<i>Norrbottens län.</i>					
Luleå	8—7	8—7	8—8	stängt	
Haparanda	8—7	8—7	8—8	stängt	
Piteå	8—7	8—8	8—9	stängt	